

Zespół Szkół Sportowych Nr 1 im. Synów Pułku w Białymstoku

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Program zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną dn.

WSTĘP

Profilaktyka szkolna to działania mające na celu zapobieganie niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się uczniów. Obejmuje eliminowanie czynników zachowań ryzykownych oraz wzmacnianie działań chroniących przed niepożądanymi zjawiskami. Ma szczególne znaczenie wśród młodych ludzi, w których rozwija się ustalanie hierarchii wartości, kształtują się relacje z innymi ludźmi, buduje się poczucie pewności siebie. Program będzie wspomagał wychowawczą rolę rodziny, prawidłowy rozwój uczniów oraz wskazywał sytuacje do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacji zdiagnozowanych zagrożeń.

Szkolny program profilaktyki to projekt systemowych rozwiązań w środowisku szkolnym, który uzupełnia wychowanie i ukierunkowuje je na:

- **wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami**, jakie zagrażają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- **ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka** (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które zaburzają prawidłowy rozwój ucznia i dezorganizują jego zdrowy styl życia;
- **inicjowanie i wspomaganie czynników chroniących** (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi ucznia i jego zdrowemu życiu.

Podział poziomów profilaktyki:

1. Profilaktyka **uniwersalna** – to działania kierowane do wszystkich, bez względu na stopień ryzyka rozwoju problemów ze zdrowiem psychicznym, na jakie narażone są poszczególne osoby.
2. Profilaktyka **selektywna** – to działania skierowane do jednostek lub grup osób, które są w stopniu wyższym lub przeciętnym narażone na rozwój problemów związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.
3. Profilaktyka **wskazująca** – to działania ukierunkowane na jednostki szczególnie zagrożone rozwojem problemów związanych z zachowaniami ryzykownymi, np. używaniem substancji psychoaktywnych, u których rozpoznano już pierwsze symptomy zaburzeń.

Współczesna profilaktyka jest rozbudowaną dziedziną obejmującą teoretyczną i praktyczną wiedzę na temat:

- a) **czynników chroniących i czynników ryzyka** przed problemami związanymi z zachowaniami ryzykownymi,
- b) modeli teoretycznych wyjaśniających zjawisko zachowań ryzykownych,
- c) skutecznych strategii profilaktycznych, czyli sposobów postępowania w realizacji celów programu.

Czynniki chroniące to właściwości jednostek i środowiska, które wzmacniają potencjał zdrowotny i odporność na działanie czynników ryzyka. Do klasycznych czynników chroniących i budujących odporność zaliczamy:

- środowisko rodzinne – to najważniejszy ze wszystkich czynników wpływających na prawidłowy rozwój psychospołeczny dziecka - zaangażowanie w życie dziecka;

- otoczenie społeczne, pozarodzinne – dziecko czerpie wsparcie z otoczenia społecznego – szkoły, środowiska lokalnego lub osób, które są mu bliskie, np. rówieśników. Troska ze strony innych osób spoza rodziny zwiększa u dziecka odporność i niepodatność na sytuacje zagrażające. Szczególnie jest tutaj ważna rola nauczyciela, który dla nastolatka może stać się drugą, co do ważności osobą znaczącą. Jest oceniany jako bardziej obiektywny od rodziców, toteż jego opinie mają wielki wpływ na formującą się osobowość ucznia (samoocenę, emocje, obraz świata). Relacje nauczyciela z uczniem mogą decydować o pozycji socjometrycznej ucznia, mają wpływ na procesy i role grupowe w klasie. Wsparcie ze strony nauczyciela może rekompensować brak wsparcia ze strony rodziców i rówieśników;

- środowisko rówieśnicze - kontakty z rówieśnikami akceptującymi normy społeczne, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołecznymi to kolejne źródło wsparcia dla dziecka zagrożonego;

- cechy osobowości – dzieci i młodzież cechujące się odpornością, super dzieciaki, które radzą sobie z wyzwaniami w sposób społecznie akceptowany. Ich pozytywne podejście do problemów życiowych i szukanie konstruktywnych rozwiązań pozwalają w optymalny sposób rozwiązać emocjonalnie ryzykowne doświadczenia;

Czynnikami chroniącymi są też:

- zainteresowanie nauką i własnym rozwojem, budzenie ciekawości poznawczej,
- wiara – odwoływanie się do sfery duchowej uczniów, do rozwoju moralnego, wartościowania myśli i zachowań,
- respektowanie norm i wartości społecznych,
- działalność uczniów w szkolnych kołach zainteresowań oraz w różnych organizacjach pozaszkolnych.

Czynniki ryzyka to właściwości jednostek i środowiska, które wiążą się z dużym ryzykiem wystąpienia chorób lub problemów i dłuższym czasem ich trwania. Zachowaniami ryzykownymi są:

- używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- wczesna aktywność seksualna,
- zachowania agresywne i przestępcze,
- wagary,
- ucieczki z domu.

Naukowe podstawy profilaktyki zachowań ryzykownych to teorie i wynikające z nich strategie:

1. **Teoria przywiązania** – mówiąca, iż poczucie więzi z otoczeniem pozwala skutecznie radzić sobie w trudnych sytuacjach. Strategie wynikające z tej teorii to:

a) *Strategia Rozwoju Umiejętności Wychowawczych* – to wzmacnianie więzi z rodzicami i innymi dorosłymi co przeciwdziała pojawieniu się i nasileniu problemów związanych z podejmowanymi przez młodzież zachowaniami ryzykownymi.

b) *Strategia Rozwoju Zasobów Środowiskowych* – to zmiana warunków życia w społeczności, co wpływa na postawy i zachowania mieszkańców.

2. **Teoria społecznego uczenia** – mówiąca, że zachowanie kształtuje się na skutek modelowania, czyli obserwacji i naśladowania osób ważnych i atrakcyjnych, czyli rodziców, rówieśników, postaci kultury masowej. Z teorii tej wynikają:

a) *Strategia Edukacji Rówieśniczej* – głosi, iż znaczący i atrakcyjni rówieśnicy mogą skutecznie modelować postawy przeciwne zachowaniom ryzykownym i wpływać na pozytywne zachowanie młodych ludzi.

b) *Strategia Przekazu Informacji* – dostarczanie przekonujących informacji może przeciwdziałać sięganiu przez po substancje psychoaktywne.

3. **Teoria zachowań problemowych** – głosząca, że zachowania problemowe pozwalają młodzieży realizować ważne zadania rozwojowe i zaspakajać potrzeby. Z niej wynika:

a) *Strategia Kształtowania Umiejętności Życiowych* – umiejętność osiągania celów i zaspakajania potrzeb w konstruktywny sposób zmniejsza ryzyko podejmowania zachowań ryzykownych.

b) *Strategia Alternatyw* – włączenie młodego człowieka do grup realizujących pozytywne cele, co przeciwdziała podejmowaniu zachowań ryzykownych.

Profilaktyka w szkołach

Podstawą działań profilaktycznych w szkole jest:

1. Klimat, na który składają się pozytywne relacje i współpraca pomiędzy uczniami, nauczycielami, rodzicami oraz personelem pomocniczym, aktywne uczestnictwo uczniów i rodziców w podejmowaniu decyzji, dyscyplina i ograniczenie przemocy.
2. Jasne, precyzyjne i akceptowane przez wszystkie osoby ze szkolnej społeczności zasady zachowania uczniów oraz procedury postępowania w przypadku łamania tych zasad.
3. Dobre przygotowanie przedstawicieli szkoły do prowadzenia działań interwencyjnych z uczniami ich rodzicami.
4. Rodzice powinni być włączani do działań profilaktycznych prowadzonych w szkole.
5. Działania szkoły powinny służyć wspieraniu rodziców w wychowaniu dzieci oraz wzmacnianiu więzi między rodzicami a dziećmi.
6. Działania wobec rodzin powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości danej rodziny.

Ogólne założenia programu Szkolnego programu profilaktyki.

Szkolny Program Profilaktyki powstał w oparciu o diagnozę przeprowadzoną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników Zespołu Szkół Sportowych nr 1 im. Synów Pułku w Białymstoku – Szkoły Podstawowej nr 29 i Publicznego Gimnazjum nr 20. Został opracowany na lata 2016 – 2019 i uwzględnia zapisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r.

W swojej działalności profilaktycznej szkoła realizuje przede wszystkim:

- strategię edukacyjną przejawiającą się w realizacji określonych programów, projektów, zajęć psychoedukacyjnych, in.,
- strategię informacyjną (w połączeniu z edukacyjną),
- strategię alternatywną, realizowaną poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, organizację wycieczek, biwaków, zawodów, akcji charytatywnych i innych form spędzania czasu wolnego,
- strategię interwencyjną w szczególnych przypadkach (głównie poprzez kontakt ze specjalistami).

Program ma za zadanie:

- Eliminowanie lub minimalizowanie oddziaływania czynników ryzyka związanych z sytuacją szkolną i rodzinną oraz grupą rówieśniczą,
- Oddziaływanie na czynniki chroniące, wzmacnianie ich działania, wskazywanie nowych możliwości.

Szkolny Program Profilaktyki zawiera następujące obszary działań:

- Profilaktykę zdrowotną i bezpieczeństwo.
- Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.
- Rozwijanie umiejętności społecznych.
- Profilaktykę uzależnień.
- Przeciwdziałanie agresji i przemocy.

Cele ogólne działań profilaktycznych:

- Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.
- Prowadzenie działań zapobiegających agresji i przemocy.
- Budowanie bezpiecznego środowiska do funkcjonowania dziecka we wszystkich sferach jego życia.
- Propagowanie zdrowego stylu życia.
- Kształtowanie umiejętności społecznych.
- Pedagogizacja rodziców.
- Wspieranie rodziców w realizacji zadań wychowawczych oraz informowanie ich o instytucjach pomocy dziecku i rodzinie.

Struktura oddziaływań profilaktycznych.

Rada pedagogiczna: określa zadania w zakresie profilaktyki, określa obszar realizacji w zależności od potrzeb.

Dyrektor szkoły: monitoruje pracę nauczycieli i pracowników psychologiczno-pedagogicznych w zakresie profilaktyki, inicjuje i organizuje przedsięwzięcia określone w programie.

Wszyscy pracownicy szkoły: konsekwentnie działają na rzecz profilaktyki, realizują cele i zadania ujęte w Szkolnym programie profilaktyki.

Nauczyciele i wychowawcy:

- Współpracują z instytucjami wspierającymi wychowanie i profilaktykę, z pedagogiem i dyrekcją szkoły.
- Integrują zespół klasowy ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczniów klas I i IV SP i klas I PG.
- Realizują programy prewencyjne bądź elementy tych programów zaakceptowane przez Radę Pedagogiczną i dyrekcję szkoły.
- Biorą udział w szkoleniach na temat profilaktyki; mają możliwość samodzielnego opracowywania programów prewencyjnych.
- Dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji uczniów w klasie. Wyposażają uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Realizują zadania zawarte w Szkolnym programie profilaktyki we współpracy z rodzicami uczniów.
- Szkolą się w zakresie profilaktyki i prowadzą szkolenia w ramach spotkań z rodzicami.

Pedagodzy:

- Koordynują działania dotyczące zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze SPE.
- Rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów oraz analizują przyczyny niepowodzeń szkolnych.
- Określają formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Podejmują działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające ze Szkolnego programu profilaktyki oraz Programu wychowawczego w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli.
- Wspierają działania opiekuńczo-wychowawcze wynikające ze Szkolnego programu profilaktyki.
- Prowadzą współpracę z instytucjami wspierającymi realizację zadań profilaktycznych.

PRAWNE WYZNACZNIKI FUNKCJONOWANIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art.72.
2. Konwencja o Prawach Dziecka i Akty powiązane.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2001 Nr 61, poz. 624).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające poprzednie rozporządzenie (Dz. U. Nr 10, poz. 96).
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).
7. Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 nr 109 poz. 719.).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013 poz. 532).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Sposoby realizacji Szkolnego programu profilaktyki

Diagnoza środowiska szkolnego

Szkolny Program Profilaktyki, uwzględniający zapisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r., został opracowany w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie:

- analizy wybranych dokumentów szkolnych – protokołów zespołu samokształcącego wychowawczego, zespołu samokształcących przedmiotowych, zespołów wychowawczych klasowych, zapisów w dziennikach lekcyjnych, w dziennikach zajęć pozalekcyjnych, zapisów w zeszytach dokumentujących zachowanie uczniów,
- analizy dokumentacji pedagoga szkolnego,
- obserwacji uczniów na zajęciach dydaktycznych, pozalekcyjnych, na zajęciach psychoedukacyjnych, na wycieczkach, uroczystościach szkolnych, na korytarzach podczas przerw, na boisku i sali gimnastycznej, w bibliotece szkolnej i w stołówce,
- rozmów indywidualnych z rodzicami, uczniami i wychowawcami dotyczących zaistniałych problemów,
- analizy raportów pokontrolnych, wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, in.,
- analizy osiągnięć szkolnych uczniów – zapisy w dziennikach lekcyjnych oraz protokołach rad pedagogicznych klasyfikacyjnych i plenarnych, wyników egzaminu gimnazjalnego, analizy udziału uczniów w różnego rodzaju konkursach,
- dokonanej diagnozy sytuacji dydaktyczno – wychowawczej i stanu profilaktyki w szkole przy użyciu ankiet skierowanych do uczniów, rodziców, nauczycieli, pracowników szkoły – analizy wyników ankiet, dotyczących poczucia bezpieczeństwa w szkole, wiedzy na temat uzależnień, agresji, sposobów rozwiązywania trudnych problemów, sposobów spędzania czasu wolnego, samopoczucia, oferty wsparcia (uczniowie), mocnych i słabych stron szkoły w zakresie pracy w różnych obszarach – bezpieczeństwa, dydaktyki, wychowania, profilaktyki (rodzice, nauczyciele, pracownicy szkoły),
- analizy kart ucznia z informacjami o dziecku, rodzinie, zainteresowaniach, chorobach,
- analizy kart przygotowywanymi przez wychowawców na koniec I i II semestru roku szkolnego 2015/2016.

SZKOŁA PODSTAWOWA Nr 29

Z analizy dokumentacji szkolnej wynika, że jest :

- 68 uczniów z problemami w nauce ,
- 8 uczniów opuszczających zajęcia lekcyjne bez usprawiedliwienia,
- 56 uczniów sprawiało trudności wychowawcze
- 32 uczniów funkcjonuje w rodzinach o bardzo trudnej sytuacji materialnej
- 41 uczniów nauczyciele i wychowawcy postrzegają jako uczniów zdolnych, utalentowanych.

Zauważono coraz większą liczbę dzieci wymagających pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej – 76 uczniów

W roku szkolnym 2015/2016 w szkole uczyło się 364 uczniów. Wychowawcy otrzymali odpowiedzi od 156 uczniów klas IV – VI. Wynika z nich, że większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (89 uczniów), w trudnych sytuacjach potrafi szukać właściwego rozwiązania lub stara się omijać niebezpieczne sytuacje (38 uczniów), tylko 5 uczniów nie lubi szkoły ze względu na zagrożenie ze strony rówieśników.

Główne problemy sygnalizowane przez uczniów to:

1. Agresja, w tym ośmieszanie, poniżanie – 52 uczniów; szarpanie , popychanie - 47 uczniów, wyzwiska, wulgaryzmy, oszczerstwa – 28 uczniów, strojenie minek - 40 uczniów,

Wśród zachowań problemowych w dalszej kolejności są wymieniane: bicie, kopanie, plucie, zmuszanie do robienia rzeczy wbrew czyjejś woli, niszczenie mienia osobistego, wyśmiewanie,.

Nie doświadczyło agresji tylko 26 uczniów, zaś pozostali: 90 uczniów – kilka razy, 24 uczniów - kilkanaście razy, często – 20 uczniów, bardzo często – 14 uczniów.

2. Zdrowie psychiczne - złe samopoczucie, spowodowane słabymi ocenami – 114 uczniów, problemami z nauką – 80 uczniów, wysokimi wymaganiami i niezadowoleniem rodziców – 68 uczniów, problemy w relacjach z rówieśnikami – 48 uczniów, kłótnie z rodzicami - 48 uczniów, problemy rodzinne - 32 uczniów.

Na pytanie, jak często czujesz się przygnębiony i niezrozumiany 39 uczniów odpowiedziało, że często.

3. Uzależnienia. Ankietowani uczniowie kojarzą uzależnienie z:

- narkotykami –115 uczniów,
- telefonem komórkowym – 36 uczniów papierosami – 196 uczniów,
- alkoholem – 108 uczniów,
- dopalaczami – 86 uczniów,
- komputer – gry, Internet – 49 uczniów,

Na pytanie: Czy spotkałeś się z „używkami” w jakiejkolwiek formie? Odpowiedziało aż 85 uczniów klas 4-6 – jest to ponad połowa ankietowanych uczniów, a 50 uczniów na terenie szkoły.

Większość uczniów zna skutki uzależnienia (109 i trafnie je określa: choroby, śmierć; problemy zdrowotne, złe samopoczucie; samobójstwo; wyniszczenie organizmu; choroba płuc, osłabienie wzroku, utrata rodziny, śmierć, depresja; agresja; dziwne zachowania; zaburzenia równowagi).

Uczniowie wskazują skuteczne sposoby na rozwiązanie trudnych problemów oraz wskazują osoby, od których chcieliby uzyskać wsparcie:

- sposoby: rozmowa (z przyjacielem, rodzicami, pedagogiem, wychowawcą, nauczycielem, uczniem i jego rodzicami, specjalistą, terapeutą, dziadkami), podzielenie się z kimś problemem, poinformowanie osoby dorosłej, policji, rozmowa ze sprawcami, unikanie, kontrola zachowań, sport, nauka, modlitwa.

- wsparcie: kolejno od rodziców, przyjaciół, wychowawcy, pedagoga., rówieśników, nauczyciela, psychologa.

Zdaniem uczniów, do najważniejszych tematów, które powinny być omawiane na lekcjach wychowawczych, należą:

- radzenie sobie w trudnych sytuacjach, radzenie sobie ze stresem – 89 uczniów,
- samoocena, akceptacja, poczucie własnej wartości – 53 uczniów,
- emocje i uczucia, ich wpływ na życie – 43 uczniów,
- szkodliwość zażywania narkotyków, dopalaczy i innych używek – 62 uczniów,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów – 76 uczniów,
- umiejętności ważne do tworzenia prawidłowych relacji z innymi ludźmi – 66 uczniów,
- przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc – 41 uczniów,
- uzależnienie od komputera, Internetu – 41 uczniów.

Zajęcia, w których uczniowie chętnie wzięliby udział, ponieważ wpłynęłyby na ich dobre samopoczucie w szkole to:

- zajęcia sportowe
- zajęcia teatralne, taniec,
- artystyczne
- programowanie, 3D.

PUBLICZNE GIMNAZJUM Nr 20

Z analizy dokumentacji szkolnej wynika, że w gimnazjum jest:

- 70 uczniów z problemami w nauce ,
- 35 uczniów opuszczających zajęcia lekcyjne bez usprawiedliwienia,
- 37 uczniów sprawiało trudności wychowawcze,
- 40 uczniów funkcjonuje w rodzinach o bardzo trudnej sytuacji materialnej, życiowej,
- 62 uczniów nauczyciele i wychowawcy postrzegają jako uczniów zdolnych, utalentowanych.

Było 38 uczniów z opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznej, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego posiadał 1 uczeń, 4 uczniów realizowało obowiązek szkolny w formie nauczania indywidualnego.

W roku szkolnym 2015/2016 w szkole uczyło się 316 uczniów. Wychowawcy otrzymali odpowiedzi od 248 uczniów klas I – III gimnazjum. Wynika z nich, że większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (174 uczniów), w trudnych sytuacjach potrafi szukać właściwego rozwiązania lub stara się omijać niebezpieczne sytuacje. 20 uczniów nie lubi szkoły ze względu na zagrożenie ze strony rówieśników. Główne problemy sygnalizowane przez uczniów to:

1. Agresja, w tym ośmieszanie, poniżanie – 75 uczniów, wyzwiska, wulgaryzmy, oszczerstwa – 78 uczniów, tzw. obcinanie wzrokiem – 83 uczniów, odrzucenie przez grupę – 39 uczniów, zastraszanie, obmawianie przez Internet – 30 uczniów, rozsyłanie niechcianych zdjęć przez telefon komórkowy, Internet – 47 uczniów.

Wśród zachowań problemowych w dalszej kolejności są wymieniane: popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, plucie, zmuszanie do robienia rzeczy wbrew czyjejś woli, niszczenie mienia osobistego, wyśmiewanie, udawanie przyjaźni, obrażanie rodziny, brak kultury.

Nie doświadczyło agresji 86 uczniów, zaś pozostali: 99 uczniów – kilka razy, 21 uczniów - kilkanaście razy, często – 22 uczniów, bardzo często – 15 uczniów.

2. Zdrowie psychiczne - złe samopoczucie, spowodowane słabymi ocenami – 115 uczniów, problemami z nauką – 80 uczniów, wysokimi wymaganiami i niezadowoleniem rodziców – 68 uczniów, problemy w relacjach z rówieśnikami – 47 uczniów.

Wśród trudności, które bywają przyczyną złego samopoczucia uczniów wymieniane są także: problemy rodzinne, kłótnie z rodzicami, ośmieszanie i poniżanie, zmęczenie, niska samoocena, problemy zdrowotne, wygląd (3 uczniów), kłótnia z bliskimi osobami, problemy w relacjach z innymi, śmierć rodzica.

Na pytanie, jak często czujesz się przygnębiony i niezrozumiany 63 uczniów odpowiedziało, że często.

3. Uzależnienia. Ankietowani uczniowie kojarzą uzależnienie z:

- narkotykami – 221 uczniów,
- telefonem komórkowym – 206 uczniów (głównie uczniowie klas I),
- papierosami – 196 uczniów,
- alkoholem – 188 uczniów,
- dopalaczami – 153 uczniów,
- komputer – gry, Internet – 120 uczniów,
- leki – 73 uczniów.

Na terenie szkoły z używkami spotkało się 69 uczniów, co stanowi blisko ¼ badanej populacji. Pozostałe kategorie, np. słodycze, praca, seks wskazali pojedynczy uczniowie.

Większość uczniów zna skutki uzależnienia (218) i trafnie je określa: choroby, przymus zażywania prowadzący do wyniszczenia organizmu, zła kondycja psychiczna, utrata bliskich, złe kontakty z ludźmi, problemy wychowawcze, problemy w nauce, depresja, zmiana hierarchii wartości, śmierć.

Uczniowie wskazują skuteczne sposoby na rozwiązanie trudnych problemów oraz wskazują osoby, od których chcieliby uzyskać wsparcie:

- sposoby: rozmowa (z przyjacielem, rodzicami, pedagogiem, wychowawcą, nauczycielem, uczniem i jego rodzicami, specjalistą, terapeutą, dziadkami), podzielenie się z kimś problemem, poinformowanie osoby dorosłej, policji, rozmowa ze sprawcami, negocjacje, kompromis, kontrola zachowań, sport, nauka, wiara, szukanie błędów – korygowanie zachowań. Nieliczni uczniowie są zdania, że trudnych problemów nie da się rozwiązać,

- wsparcie: kolejno od rodziców, przyjaciół, wychowawcy, pedagoga., mniej uczniów oczekuje go od policji, rówieśników, nauczyciela, psychologa, czy rodzeństwa.

Zdaniem uczniów, do najważniejszych tematów, które powinny być omawiane na lekcjach wychowawczych, należą:

- radzenie sobie w trudnych sytuacjach, radzenie sobie ze stresem – 111 uczniów,
- samoocena, akceptacja, poczucie własnej wartości – 111 uczniów,
- zainteresowania – 106 uczniów,
- emocje i uczucia, ich wpływ na życie – 73 uczniów,
- szkodliwość zażywania narkotyków, dopalaczy i innych używek – 69 uczniów,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów – 66 uczniów,
- umiejętności ważne do tworzenia prawidłowych relacji z innymi ludźmi – 66 uczniów,
- prawidłowe nawyki higieniczne i żywieniowe – 63 uczniów,
- przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc – 51 uczniów,
- uzależnienie od komputera, Internetu – 43 uczniów.

Zajęcia, w których uczniowie chętnie wzięliby udział, ponieważ wpłynęłyby na ich dobre samopoczucie w szkole to:

- zajęcia gry na instrumentach, chór,
- zajęcia teatralne, taniec,
- komputerowe,
- wolontariat,
- sportowe – piłka nożna, ręczna, siatkówka,
- fotograficzne,
- literackie,
- rysunek
- harcerstwo,
- koło dyskusyjne.

Analiza ankiet skierowanych do nauczycieli, pracowników szkoły i rodziców Zespołu Szkół Sportowych nr 1 pozwoliła na opis mocnych i słabych stron szkoły i uwzględnienie ich przy planowaniu działań profilaktycznych.

Mocne strony:

- osobiste zasoby dyrektora – otwartość na inicjatywy nauczycieli i uczniów, zabieganie o fundusze na rozwój szkoły, reakcja na problemy,
- osobiste zasoby nauczycieli – profesjonalizm i zaangażowanie, wysoki poziom nauczania, wysokie wyniki egzaminu gimnazjalnego, generalnie przyjazne grono nauczycielskie, konsultacje,
- dobra opieka pedagogów, troska o uczniów,
- dobra współpraca nauczycieli nauczania zintegrowania,
- bezpieczeństwo uczniów, szybka reakcja na przejawy złego zachowania, dbałość o sprawy wychowawcze,
- mała społeczność, dzieci nie są anonimowe,
- klasy pływackie, basen w klasach I –III , klasy strzeleckie,
- osiągnięcia dydaktyczne, dobre wyniki w nauce, osiągnięcia sportowe i artystyczne,
- ciekawe zajęcia w świetlicy szkolnej,
- aktywnie działające organizacje szkolne,
- oferta zajęć pozalekcyjnych,
- akcje charytatywne, wolontariat, realizacja programów i projektów edukacyjnych, prozdrowotnych, proekologicznych,
- pomoc w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej,
- kultywowanie tradycji szkoły i regionu – współpraca z Synami Pułku, ze środowiskiem lokalnym,
- zdrowe posiłki,
- lokalizacja szkoły,
- coraz lepsze wyposażenie klas w środki multimedialne i dydaktyczne,
- mało liczne klasy w szkole podstawowej,

Słabe strony:

- różne zaangażowanie nauczycieli w pracę z uczniem,
- brak przepływu informacji między nauczycielami, trudności we współpracy,
- brak zaangażowania niektórych nauczycieli w obszarze wychowania, rozwiązywania problemów,

- słabo dostosowany plan zajęć wychowania fizycznego do warunków lokalowych, ograniczony dostęp młodszych dzieci do sali gimnastycznej, monotonność zajęć wychowania fizycznego,
- za mała integracja klas sportowych,
- brak u uczniów motywacji do nauki, do udziału w konkursach,
- niska frekwencja uczniów na zajęciach uzupełniających wiedzę,
- brak konsekwencji w egzekwowaniu przepisów szkolnych przez niektórych nauczycieli,
- brak dyscypliny dotyczącej zmiany obuwia, form zachowania,
- używanie wulgaryzmów przez uczniów,
- niedostateczne wykorzystanie nowoczesnych metod pracy przez niektórych nauczycieli,
- mały stopień indywidualizacji pracy z uczniem,
- trudna współpraca rodziców ze szkołą w niektórych klasach,
- brak systematycznego kontaktu ze szkołą rodziców uczniów z trudnościami,
- uczniowie klas II maja niską motywację do udziału w zajęciach rozwijających wiedzę,
- uczniowie opuszczają zajęcia bez usprawiedliwienia,
- liczne klasy,
- mała sala gimnastyczna, małe szatnie,
- dwuzmianowość,
- niedostatecznie wyposażone pracownie przedmiotowe.

Sposoby realizacji Szkolnego programu profilaktyki.

Treści programu realizowane są podczas:

- lekcji,
- godzin do dyspozycji wychowawcy,
- zajęć i spotkań z pedagogiem, doradcami, specjalistami,
- zajęć warsztatowych,
- zajęć pozalekcyjnych,
- konkursów, zawodów,

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

- spotkania informacyjno – edukacyjne,

- projekty edukacyjne, projekty i programy profilaktyczne,
- zajęcia pozalekcyjne,
- interwencje prowadzone w szkole,
- współpracę między różnymi instytucjami oraz stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Efekty oddziaływań profilaktycznych.

W wyniku realizacji programu profilaktyki przewiduje się następujące efekty:

a) Uczeń:

- uzyskuje pomoc adekwatną do potrzeb,
- identyfikuje się ze środowiskiem, respektuje zasady postępowania zawarte w dokumentacji szkolnej,
- nawiązuje prawidłowe relacje z rówieśnikami i osobami dorosłymi,
- uświadamia sobie zagrożenia wynikające z uzależnienia i potrafi im się przeciwstawić,
- dostrzega korzyści płynące z prowadzenia zdrowego stylu życia.

b) Nauczyciel

- współpracuje ze środowiskiem szkolnym i lokalnym w realizacji zadań wychowawczych,
- rozwija swoją wiedzę z zakresu wychowania i profilaktyki,
- wspiera uczniów w trudnościach, kształtuje i rozwija postawę odrzucającą substancje uzależniające, przemoc i agresję,
- wspiera rodziców w realizacji zadań wychowawczych,

c) Rodzice

- dbają o realizację obowiązku szkolnego swoich dzieci, o ich prawidłowy rozwój i bezpieczeństwo,
- współpracują z nauczycielami i korzystają z oferowanych im form pomocy.

d) Pracownicy szkoły

- współpracują z nauczycielami,
- znają procedury postępowania w trudnych sytuacjach,
- reagują na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania.

Efekty:

- uczniowie zdobędą (rozwiną) umiejętności społeczne,
- pogłębią wiedzę na temat uzależnień i konsekwencjach z nimi związanych,
- umocnią postawę nieakceptującą nałogi i przemoc,
- uporządkują własny świat wartości, będą dbać o bezpieczeństwo i zdrowie swoje i innych,
- nauczyciele i rodzice podwyższą swoje kompetencje wychowawcze, wiedzę z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy, zdobędą umiejętności pozwalające towarzyszyć dziecku w dalszej drodze ku dorosłości.

PROFILAKTYKA ZDROWOTNA, BEZPIECZEŃSTWO UCZNIÓW

Kształtowanie zdrowego stylu życia, dbałość o bezpieczeństwo i harmonijny rozwój uczniów

Cel szczegółowy: Szkoła stwarza uczniom warunki zgodne z zasadami higieny pracy i wypoczynku.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Sporządzenie rozkładu zajęć zgodnie z zasadami higieny. - Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa i właściwych warunków higieniczno – sanitarnych (bezpieczeństwo podczas zajęć i wycieczek poza szkołę, prawidłowe oświetlenie, ogrzewanie, wentylacja, urządzenia sanitarne, meble, baza do realizacji wychowania fizycznego, eliminowanie hałasu). 	<ul style="list-style-type: none"> Zajęcia wg rozkładu zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. - Pogadanki na temat zasad bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły w czasie lekcji i przerw, imprez szkolnych, wycieczek, zajęć pozalekcyjnych; - dyżury nauczycieli, - kontrolowanie stanu technicznego urządzeń sanitarnych, grzewczych, oświetlenia, sprzętu używanego na lekcjach w-f, techniki, - przestrzeganie obowiązujących procedur i regulaminów, - spotkania z funkcjonariuszami policji lub straży miejskiej (realizacja zajęć informacyjno – edukacyjnych, filmy, ćwiczenia). 	<p>Dyrektor, nauczyciele.</p> <p>Dyrektor, wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele pełniący dyżury w czasie przerw, pedagog, pielęgniarka, inspektor BHP, pracownicy administracji i obsługi.</p> <p>Dyrekcja, wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, pielęgniarka, specjaliści.</p>	<p>Uczniowie, rodzice</p> <p>Wszyscy uczniowie.</p>
Cel szczegółowy: Troska o bezpieczeństwo uczniów w drodze do szkoły oraz na terenie szkoły.			
<ul style="list-style-type: none"> - Poznanie okolicy szkoły i najbliższego otoczenia, - Zapoznanie z zasadami bezpiecznego poruszania się po ulicach oraz zachowania w sytuacjach zagrożenia. - Zapewnienie bezpieczeństwa podczas gier i zabaw. - Zapoznanie z drogą ewakuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wycieczki, spacer – zasady w praktyce, - wychowanie komunikacyjne, - szkolenie na kartę rowerową, - realizacja zajęć edukacyjnych, - rozmowy i pogadanki tematyczne, - imprezy, zawody, olimpijki, wycieczki, - dyżury nauczycieli, monitoring, - próbna ewakuacja. 		<p>Uczniowie klas 0- III,</p> <p>Uczniowie klas IV</p> <p>Wszyscy uczniowie</p>

**Cel szczegółowy: Szkoła tworzy środowisko wspierające edukację prozdrowotną:
uczeń zna i stosuje w codziennym życiu podstawowe zasady prawidłowego żywienia,
szkoła uświadamia uczniom własną odpowiedzialności za ochronę zdrowia.**

Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie klimatu sprzyjającego zdrowiu psychicznemu i fizycznemu. - Stworzenie jak najlepszych warunków do spożywaniu posiłków w szkole, dbałość o jakość posiłków. - Zapoznanie z głównymi zasadami prawidłowego żywienia ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania (konsekwencje nieprawidłowej diety). - Stwarzanie warunków do uprawiania sportu i rekreacji. Wprowadzanie w edukacji prozdrowotnej następujących treści: <ul style="list-style-type: none"> - bezpieczeństwo i pierwsza pomoc przedlekarska, - higiena osobista (w tym higiena skóry, narządów płciowych), - ochrona środowiska, - aktywność ruchowa i umysłowa, - zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu, -profilaktyka uzależnień (narkotyki, alkohol, dopalacze, papierosy, leki, komputer, Internet, telefon), - profilaktyka HIV/AIDS. 	<ul style="list-style-type: none"> - Filmy, zajęcia, ulotki, plansze, plakaty, realizacja programów profilaktycznych (PCK, SANEPiD), spotkania ze specjalistami, - posiłki na terenie szkoły, programy zdrowego żywienia, warsztaty, kiermasze, akcje okolicznościowe, charytatywne, zajęcia informacyjno – edukacyjne, - klasy sportowe, zajęcia pozalekcyjne, zawody, konkursy, wycieczki, nauka pływania i strzelania, gimnastyka korekcyjna, - rozwijanie wiedzy i umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, - monitorowanie stanu higieny uczniów, projekty zdrowotne, - konkursy ekologiczne, akcja „Sprzątanie świata”, zbiórki materiałów przetwarzalnych, - koła pozalekcyjne, wycieczki, rajdy, organizacja czasu wolnego uczniów, - zajęcia warsztatowe, kształtujące umiejętności rozwiązywania problemów, umiejętności potrzebne do tworzenia prawidłowych relacji z innymi ludźmi, - zajęcia i programy poruszające problemy, takie jak uzależnienia, filmy, debaty, spotkania ze specjalistami, - warsztaty, zajęcia informacyjno – edukacyjne. 		<p>wszyscy uczniowie</p> <p>Wszyscy uczniowie</p>

ZAPOBIEGANIE NIEPOWODZENIOM SZKOLNYM
Eliminowanie lub minimalizowanie przyczyn niepowodzeń szkolnych

Cel szczegółowy: Diagnoza szkolnego środowiska wychowawczego i diagnoza niepowodzeń szkolnych			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznanie problemów i trudności wychowawczych i socjalnych uczniów - Analiza sytuacji opiekuńczo wychowawczej - Współpraca nauczycieli klas IV – VI z nauczycielami uczącymi klasy I - III - Prowadzenie wstępnej diagnozy potrzeb dzieci w zakresie trudności w nauce. - Prezentowanie diagnozy wstępnej potrzeb dzieci uczęszczających na zajęcia korekcyjno- kompensacyjne i wyrównawcze. - Ocena postępów dzieci w zespołach korekcyjno- kompensacyjnych i wyrównawczych. - Zmiana formy pomocy terapeutycznej. - Analiza postępów dzieci w zespołach korekcyjno-kompensacyjnych i wyrównawczych. - Wskazywanie potrzeby skierowania dzieci do poradni specjalistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - ankiety dla rodziców ,wywiad z innymi nauczycielami, obserwacja, rozmowy z uczniami, rodzicami, - testy diagnostyczne, ankiety Indywidualne konsultacje, - rozmowy z pedagogiem, nauczycielami, rozmowy z rodzicami i uczniami, - obserwacja ucznia, badanie gotowości szkolnej, indywidualne rozmowy z rodzicami , badania lub konsultacje u lekarzy specjalistów oraz w poradniach psychologiczno-pedagogicznych - indywidualizacja pracy z uczniem w klasie, praca w zespole korekcyjno-kompensacyjnym i wyrównawczym - trening ortograficzny i zajęcia z elementami terapii pedagogicznej. 	<p>Wychowawcy klas Pedagog Pielęgniarka szkolna Nauczyciele</p> <p>nauczyciele, wychowawcy klas pedagog</p>	<p>uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p> <p>Uczniowie zdiagnozowani przez poradnię i uczniowie, którzy mają problemy w nauce.</p>

Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym			
<p>- Diagnoza przyczyn trudności w nauce</p> <p>- Organizowanie pomocy uczniom ze specyficznymi trudnościami w nauce.</p> <p>Edukowanie rodziców w zakresie specyficznych trudności w nabywaniu wiadomości i umiejętności.</p> <p>Pedagogizacja rodziców w ramach zebrań klasowych. Ukierunkowanie rodziców do pracy z dzieckiem w domu.</p> <p>Podnoszenie kompetencji przez nauczycieli. Uwrażliwianie nauczycieli na potrzeby dzieci ze specyficznymi trudnościami.</p> <p>Organizowanie pomocy uczniom z uogólnionymi trudnościami w nauce.</p> <p>Prowadzenie strategii informacyjnej i edukacyjnej w zakresie prawidłowego uczenia się</p>	<p>Indywidualne konsultacje, kierowanie do specjalistów.</p> <p>W miarę możliwości prelekcje. Porady indywidualne dla rodziców. Zajęcia warsztatowe.</p> <p>Szkolenia, warsztaty, kursy. Organizacja zajęć w celu nadrobienia zaległości w nauce.</p> <p>rozmowy wychowawcy i pedagoga z nauczycielami przedmiotów, korzystanie z oferty szkoleniowej.</p> <p>Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej Zespoły korekcyjno-kompensacyjne Zespoły dydaktyczno-wyrównawcze Zajęcia socjoterapeutyczne. Realizacja zaleceń poradni pedagogiczno-psychologicznej. Nauczanie indywidualne. Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości ucznia. Terapia logopedyczna. Zajęcia indywidualne z uczniem (z elementami terapii pedagogicznej). Zajęcia metodami aktywnymi. Indywidualne konsultacje dla uczniów, rodziców, nauczycieli Udział rodziców w zajęciach otwartych Pogadanki tematyczne dla uczniów i rodziców Prelekcje dla rodziców na temat przyczyn niepowodzeń szkolnych</p>	<p>Nauczyciele, wychowawca, pedagog</p>	<p>Rodzice</p> <p>Nauczyciele</p> <p>uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p> <p>uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>

ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH

Cel szczegółowy: 1. Uczenie sztuki funkcjonowania w grupie.

Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Przekazywanie wiedzy na temat tworzenia pozytywnej grupy, integracja zespołów klasowych, pomoc uczniom w klasowej i szkolnej adaptacji. - Wyłanianie pozytywnych liderów – przekazywanie przez nich wiedzy na temat wzorców zachowania w szkole, przeciwstawianie się destrukcyjnym zachowaniom czy pomoc w nawiązywaniu kontaktów w grupie, rozumienie innych, pomaganie innym. - Grupy negatywne, sekty – nauka rozpoznawania podstawowych form nacisku i manipulacji. - Stwarzanie uczniom możliwości wypowiedzenia własnych opinii. - Kształtowanie pozytywnego obrazu ucznia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia warsztatowe integrujące grupę, zajęcia dotyczące ustanawiania reguł grupowych, ustalania celów indywidualnych i grupowych, podejmowania decyzji oraz zapobieganie niewłaściwym zachowaniom w grupie. - Zabawa. - Dyskusja, odgrywanie scenek. - Wykład. - Zajęcia prowadzone metodami aktywnymi. - Warsztaty (na temat: moje mocne i słabe strony, określam cele życiowe, itd.). - Działania na rzecz osób potrzebujących, - Nagrody, pochwały. - Ćwiczenia w podejmowaniu ważnych decyzji. - Zajęcia aktywizujące, testy uzdolnień, zainteresowań, porady. 	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>

Cel szczegółowy: 2. Wzmacnianie poczucia własnej wartości.

Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Przekazywanie wiedzy na temat tego, jak ważne jest silne poczucie własnej wartości i jaki ma wpływ na zachowanie młodego człowieka i cele życiowe. - Silne poczucie własnej wartości a tolerancja. - Wspieranie inicjatyw uczniów, promowanie postaw społecznie pożądanych, poznawanie innych kultur, mniejszości narodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wykład, zajęcia warsztatowe, projekty, dyskusja, ćwiczenia w oparciu o karty ćwiczeń i teksty w literaturze, wzory. - Filmy. - Akcje charytatywne 	<p>Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele, pedagog</p>	<p>Uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>

Cel szczegółowy: 3. Kształcenie umiejętności podejmowania decyzji.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Uświadamianie uczniom wielości czynników wpływających na podejmowanie decyzji. - Zapoznanie z etapami podejmowania decyzji. - Decyzje sprzyjające i zagrażające zdrowiu, decyzje związane z wyborem drogi kształcenia po ukończeniu gimnazjum. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wykład, zajęcia warsztatowe, dyskusja, ćwiczenia w oparciu o scenariusze sytuacji, w których można być asertywnym. - Filmy edukacyjne. - Zajęcia aktywizujące, informacyjno – edukacyjne. 	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, specjaliści</p>	<p>Uczniowie klas IV –VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>
Cel szczegółowy: 4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z informacjami dotyczącymi: poziomów komunikacji, aktywnego słuchania, komunikacji niewerbalnej, barier komunikacyjnych, nadawania komunikatu „ja”, w celu doskonalenia umiejętności porozumiewania się między rówieśnikami oraz między młodzieżą a dorosłymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia integrujące klasę. - Imprezy integrujące środowisko szkolne. - Postawy i zachowania pracowników szkoły jako wzór do naśladowania. - Tworzenie klasowych i szkolnych kodeksów i kontraktów. 	<p>Nauczyciele, wychowawcy nauczyciele wychowania do życia w rodzinie, pedagog.</p>	<p>Uczniowie klas IV –VI SP oraz uczniowie klas I - III PG</p>
Cel szczegółowy: 5. Rozwijanie umiejętności asertywnych (m.in. jako zapobieganie zachowaniom agresywnym).			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Uświadamianie uczniom, że asertywność daje satysfakcję z wyrażania własnych uczuć po to, by konflikt można było rozwiązać bez poczucia winy. - Uświadomienie uczniom praw jednostki przy jednoczesnym uwrażliwieniu na uczucia i potrzeby innych ludzi (empatia). 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia metodami aktywnymi. - Rozwiązywanie problemów i konfliktów z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. - Dostrzeganie działań wszystkich na rzecz wspólnego dobra, - Reagowanie na krzywdę innych i niszczenie mienia. 	<p>Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, pracownicy szkoły, uczniowie.</p>	<p>Uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Ćwiczenie umiejętności obrony własnych poglądów i odmawiania w sytuacjach nacisku. - Tworzenie atmosfery życzliwości, zaufania i pomocy w klasie i szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie osób prezentujących wysoką kulturę osobistą. 		
Cel szczegółowy: 6. Kultura osobista, podstawą relacji międzyludzkich.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie właściwych relacji międzyludzkich w klasie i szkole, opartych na poszanowaniu ludzi i respektowaniu ich praw. - Kształtowanie pozytywnego obrazu ucznia – prawa dziecka, ich geneza i przestrzeganie na terenie szkoły i środowiska. - Kształtowanie pozytywnego obrazu pracownika szkoły. - Uwrażliwianie na potrzeby i uczucia innych z równoczesnym poszanowaniem potrzeb i uczuć własnych. - Rozwijanie postaw poszanowania mienia osobistego i społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wykład, zajęcia warsztatowe, ćwiczenia. - Wzory zachowań, autorytety – dyskusja. - Wykład, zajęcia warsztatowe- - Wypracowanie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. - Dyskusja. 		
Cel szczegółowy: 7. Uświadamianie i nazywanie emocji przeżywanych na co dzień.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z pojęciem emocji. - Stworzenie listy uczuć odgrywających ważną rolę w życiu człowieka. - Kształcenie umiejętności radzenia sobie z przykrymi emocjami. 		<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog.</p>	<p>Uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I - III PG</p>

Cel szczegółowy: 8. Kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i ze stresem.

Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none">- Pokazywanie dróg wyjścia z trudnych sytuacji.- Zapoznanie uczniów z pojęciem stresu.- Rozpoznawanie czynników stresogennych występujących w codziennym życiu (dom, szkoła, środowisko) .- Uświadomienie sposobów niwelowania czynników wywołujących stres (m.in. akceptacja siebie, prawidłowe odżywianie się, asertywność, właściwe relacje między ludźmi, dbałość o zdrowie).	<ul style="list-style-type: none">- Wykład, zajęcia warsztatowe.- Ćwiczenia umiejętności.- Filmy edukacyjne, prezentacje. - Warsztaty.- Zajęcia psychoedukacyjne.- Dyskusja.- Realizacja programów.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog.	Uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Dostarczanie młodzieży wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania nikotyny, alkoholu, leków i narkotyków, dopalaczy oraz uzależnienia od Internetu.

Cel szczegółowy: 1. Diagnoza stanu zagrożenia uzależnieniami w szkole i zapobieganie uzależnieniom			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Poznanie opinii uczniów, rodziców, nauczycieli na temat uzależnień - Prowadzenie edukacji uczniów w zakresie profilaktyki uzależnień - Informowanie rodziców o przyczynach, objawach i skutkach używania środków uzależniających - Wyposażanie nauczycieli w wiedzę o środkach uzależniających i kształcenie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych z uczniami - Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, dokonywanie świadomych wyborów 	<ul style="list-style-type: none"> - Badania ankietowe - Programy profilaktyczne (do wyboru - Nie pal przy mnie, proszę, Znajdź właściwe rozwiązanie, Cukierki, Zanim spróbujesz, Szkoła Dobrego Wyboru, Trzymaj Formę inne oferowane programy dostosowane do możliwości uczniów). - Spotkania ze specjalistami. - Konkursy. - Pogadanki, filmy, zajęcia. - Prelekcje prowadzone przez specjalistów. - Warsztaty dla rodziców. - Szkoleniowe rady pedagogiczne. - Warsztaty i szkolenia rozwijające kompetencje profilaktyczne dla chętnych nauczycieli - Prowadzenie zajęć z uczniami i rodzicami - Współpraca z psychologami i innymi specjalistami spoza szkoły - Zajęcia psychoedukacyjne prowadzone metodami aktywnymi: > wzmacnianie pozytywnego obrazu własnej 	<p>Wychowawcy, pedagog</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, pielęgniarka, specjaliści</p>	<p>Uczniowie</p> <p>Uczniowie klas 0–VI SP, oraz uczniowie klas I - III PG</p> <p>Rodzice, wszyscy nauczyciele</p> <p>uczniowie klas 0–VI SP oraz uczniowie klas I-III PG</p>

	osoby, > asertywność jako postawa, dzięki której możemy > zachować swoją tożsamość i poczucie własnej wartości, > uczenie odmawiania, nie ulegania wpływom i presji, > jak sobie radzić ze stresem?		
Cel szczegółowy: 2. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z używania nikotyny, alkoholu, leków bez zaleceń lekarskich, narkotyków i dopalaczy.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z zagrożeniami dla zdrowia spowodowanymi działaniem substancji zawartych w nikotynie i alkoholu. - Podważanie mitów i stereotypów dotyczących nikotyny i alkoholu. - Zapoznanie uczniów z zagrożeniami spowodowanymi używaniem leków bez zaleceń lekarskich i narkotyków, środków psychoaktywnych, dopalaczy. - Uczenie umiejętności rozpoznawania sytuacji presji (rówieśników, mediów) i umiejętności odmawiania. - Wzmacnianie osób, które głośno wypowiadają się przeciwko używaniu substancji psychoaktywnych, tworzenie pozytywnego obrazu osoby nie używającej nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia warsztatowe, filmy edukacyjne, prezentacje, wykład, ćwiczenia, konkursy, debata, tablice informacyjne, plakaty, dyskusja - prawda, fałsz, metaplan lub kompletowanie listy stwierdzeń prawdziwych i fałszywych. - Spotkania psychoedukacyjne ze specjalistami (psycholog, psychoterapeuta, kurator, policja, itp.) 	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, pielęgniarka, specjaliści	Uczniowie klas IV – VI SP oraz uczniowie klas I-III PG

Cel szczegółowy: 3. Wyposażenie uczniów w wiedzę dotyczącą procesów uzależnienia.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Podanie uczniom podstawowych informacji na temat używania i nadużywania substancji psychoaktywnych (związek z seksem i AIDS). - Podanie podstawowych informacji na temat istoty i kolejnych faz uzależnienia. - Sformułowanie definicji współuzależnienia. Relacje między ludźmi w rodzinie z problemem uzależnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wykład, pogadanka, filmy edukacyjne, zajęcia warsztatowe. 		
Cel szczegółowy: 4. Dostarczenie informacji na temat zasad bezpiecznego korzystania z multimediiów.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Podanie informacji na temat zagrożeń wynikających z używania Internetu oraz telefonu komórkowego - Zapoznanie z zasadami bezpiecznego korzystania z Internetu, poczty internetowej, portali i komunikatorów. - Przekazanie informacji o sposobach radzenia sobie z cyberprzemocą. 	<ul style="list-style-type: none"> - Udział w kampanii „Dzień Bezpiecznego Internetu”. - Zajęcia psychoedukacyjne. - Spotkania ze specjalistami. - Filmy 		
Cel szczegółowy: 5. Propagowanie zdrowego stylu życia			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie umiejętności wykorzystania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia pozalekcyjne. - Turnieje sportowe. - Imprezy integracyjne z udziałem uczniów, rodziców, nauczycieli przy współpracy ze środowiskiem lokalnym. 		

PRZECIWDZIAŁANIE AGRESJI I PRZEMOCY
Zminimalizowanie zachowań agresywnych na terenie szkoły

Cel szczegółowy: 1. Diagnoza stanu zagrożenia agresją i przemocą w szkole i opracowanie klasowych kodeksów norm i zasad dotyczących agresji i przemocy			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Poznanie poziomu agresji i przemocy w szkole oraz natężenia problemu w poszczególnych klasach - Uczniowie znają i przestrzegają normy i zasady dotyczące agresji i przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> - Badania ankietowe - Ustalenie, zatwierdzenie i wprowadzenie w życie klasowego kodeksu norm i zasad. - Cykliczne zajęcia w klasach nt. norm i zasad społecznych, szkolnych, klasowych. 	<p>Dyrektor, pedagog, wychowawcy.</p> <p>Wychowawcy, pedagog, specjaliści</p>	<p>Uczniowie klas 0–VI SP</p> <p>oraz uczniowie klas I – III PG</p>
Cel szczegółowy: 2. Zapoznanie uczniów z pojęciem agresji i jej rodzajami.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Podanie informacji na temat rodzajów agresji (np. emocjonalnej, instrumentalnej, fizycznej, społecznej, aspołecznej). - Nauka rozpoznawania różnych form agresji (w tym przemocy wynikającej z używania multimediiów). - Przyczyny zachowań agresywnych (m.in. teorie wyjaśniające pochodzenie agresji). - Emocje a agresja – co czuje ofiara, jakie są skutki agresji oraz co czuje agresor i jakie są przyczyny zachowań agresywnych. Podobieństwo odczuć ofiary i sprawcy. - Sygnały ostrzegawcze – jak radzić sobie z emocjami w trudnych sytuacjach. Stworzenie katalogu sposobów radzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Ankiety, zajęcia wychowawcze, filmy edukacyjne. - Warsztaty, debaty, dyskusje, - Zajęcia warsztatowe - wypracowanie katalogu sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. 		

sobie z własną złością, gniewem, lękiem, niepewnością, itp. oraz z agresją innych.			
Cel szczegółowy: 3. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.			
Zadania do realizacji	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy
<ul style="list-style-type: none"> - Wyjaśnienie potrzeby i konieczności zgłaszania wszelkich aktów przemocy. - Prowadzenie edukacji uczniów w zakresie problemu agresji i przemocy. - Wyposażenie rodziców, nauczycieli i pracowników w wiedzę na temat zjawiska agresji i przemocy. - Współpraca ze środowiskiem lokalnym 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia informacyjno – edukacyjne. - Debaty. - Spotkania zespołu wychowawczego i interwencyjnego - Współpraca z policją i sądem. - Reagowanie na wszelkie niepożądane zachowania. - Współpraca ze świetlicami socjoterapeutycznymi i placówkami specjalistycznymi. 	Dyrektor, pedagog, wychowawcy, specjaliści.	Nauczyciele, rodzice, pracownicy, wszyscy uczniowie.

Program został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną

Ewaluacja Szkolnego programu profilaktyki.

Cel: zbieranie i analiza danych w celu oceny programu pod względem skuteczności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności przez uczniów oraz kształtowaniu ich postaw oraz jego atrakcyjności dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

Rodzaj ewaluacji: monitoring, ocena uczestnictwa uczniów w zajęciach objętych programem, ewaluacja w trakcie realizacji programu, dotycząca realizowanych form pracy z uczniem, ewaluacja końcowa: kwiecień - maj 2019 rok.

Metody i techniki badawcze: obserwacja, analiza dokumentacji szkolnej, rozmowy z uczniami, nauczycielami, pracownikami, rodzicami, ankiety skierowane do uczniów, nauczycieli, pracowników i rodziców.

Ewaluacja ma na celu doskonalenie pracy profilaktycznej szkoły. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Pedagogicznej po zakończeniu cyklu realizacji Szkolnego programu profilaktyki.